

PEDRO J. DE LA PEÑA

EL VIATGE

2001

ELS PLECS DEL MAGNÀNIM

Col·lecció dirigida per Ricardo Bellveser

35

Traduït del castellà per
Emili Casanova

© Pedro J. de la Peña, 2001

© De la present edició:

Institució Alfons el Magnànim

Diputació de València, 2001

Quevedo, 10

46001 València

alfons.magnanim@diputacion.m400.gva.es

www.alfonselmagnanim.com

Dibuix de Pedro J. de la Peña per a la coberta
i lletra capitular de Juan Ramos

Depòsit Legal: V-5477-2001
Impremta Lluís Palacios, Sueca

El viatger i el viatge

No concep la literatura sense el món exterior. Tampoc sense l'interior. D'ací que els llibres de viatges descriptius em pareguen banals. Els grans llibres de viatges han estat sempre els llibres de grans viatgers. Marco Polo, els cronistes d'Índies, el baró von Humboldt són un poc més que comerciants, guerrers o científics i animen les dades que arrepleguen d'una vida personal, d'una implicació íntima (no necessàriament subjectiva) que acreix fins a l'infinit l'interés per les seues històries.

Açò és encara molt més perceptible quan el viatger és un gran escriptor. L'estada de Goethe a Itàlia, el «Viatge a l'Índia» de Herman Hesse, els relats algerians d'Albert Camús o el «Viatge al Japó» de Rudyard Kipling no són magnífics per la bellesa dels llocs que transiten, sinó per les observacions intel·ligentíssimes i el llenguatge preciós que s'hi utilitza per a comunicar-les. Aprenem a ser viatgers no quan viatgem, sinó quan sabem 'mirar' els llocs on hem acudit.

Però eixa 'mirada' és sempre un descobriment interior. En viatjar sabem molt més de nosaltres mateixos. Hi descobrim racons de la nostra sensibilitat, nervis intocats fins aleshores que, de sobte, vibren i ens il·luminen amb la percepció dels sentits. Incorporem els viatges al nostre món conceptual per descomptat. Però molt més que això, els vivifiquem en el laberint dels entrellats imperceptibles i els fem vida de la nostra vida, sang de la sang. Només així els viatgers adquireixen la seua

autèntica dimensió de pelegrinatge de l'ànima entorn d'ella mateixa. Per això, encara que he escrit llibres de viatges clàssics —com *Las Dichosas Selvas* o els *Memoriales del Lejano Oriente*— per a mi el llenguatge verdader que els comunica no és la prosa, sinó la lírica.

La poesia és l'estat natural del viatge: allà on lloc i paraula es fonen en una mateixa cosa, una experiència anímica. L'important del viatge no és el paréixer, ni l'estar, sinó el ser. El pelegrí busca sempre la meditació i la trobada amb la seua essència. I eixe és l'únic viatge que em faig la il·lusió que es transpareix en estes pàgines.

Punt de partida

Fèrtilment agonitza la pluja sobre el bosc
que va ser no fa massa de fulles grogues
i en els anyils de la vesprada fosca
que va ser no fa massa de fulles grogues
seguix somiant l'esclop sobre el gris nevat
que va ser no fa massa de fulles grogues.

No remor fonda ni apagada vela
sobre el serrell, ni acompassat gest
desbrossat de la tardor, que si abans
s'hi han vist amors morts rebrotant
s'hi han vist rebrotant frescs xiulets
en els fargars secs i aixecats
darrere la falda fidel de les llomes.

Els brots tendres de l'amarga espina
que no va ser no fa massa de fulles grogues,
els aires alts, les notes solemnes,
llanguint aniran, com cudols
i codisses al marge dels rius;
i finestral es farà la vostra mirada
que no va ser no fa massa de fulles grogues
per a iniciar el viatge cap a la nuesa.

(Arbres antics i ancestrals, semprevives
i eternals palometes d'aquell dia
en què l'estiu en jocs acaronava
la llum que clarejava i escapaven
les ales fugacíssimes de l'arbre
que arrabassà la tardor amb el seu vent).

Igual que la vostra exhausta primavera
passen com agulles de cap pel trull
els grànuls de neu... El ninot
hieràtic consumix una dèbil rialla
darrere de la seua bufanda i el mut campanar,
que va ser no fa massa de fulles grogues,
absorbix canellons o juga en sa pissarra
al plor d'abeurar rossins prims
que llepen el blau de les estreles
i les desfullen de fulles grogues.

Tell-ell-amarna

Menfis havia mort i fou necessari
crear una ciutat amb molts temples
que adoraren Déu, que hi era ja únic,
i es va fixar per això l'horitzó
allà on entre el sol i les arenes
hi haguera un poc més d'un badall
amb què travessar el pas a un altre destí.

I així vas nàixer tu, ciutat que mai
no podré trobar i que residixes
en el plec final de la meua esperança
perquè ton mateix mantell són mos somnis.

Et busque cada hora dessonillada
amb els ulls brillants d'infinít
pel bàlsem fi i agut dels morts
i sé què és un miratge a cada pas
i m'incrementa el pit nit i dia
el dubte de saber-te soterrada...
Però sens tu la vida és sense objecte.

Et busque per les valls del miracle
i quedes a la dreta del camí
i més lluny encara i més distant,
Ciutat de l'Hortitzó on l'home
ha posat el gran enigma de la Vida.

Habana Vella

Són els traços segurs d'este pati
els que marcaren l'escacs antic
dels taulells desgastats. Pòrtics
columnaris, fanals que il·luminen
areques i poncianes, palmitxes, guanos,
crotos... Ells el veren conversar
intercanviant hipèrboles i asmes,
fingir migranyes, compondre dansons,
alçar els capells del quintrí
saludant les dames, encendre Partagàs
camí d'O'Reilly o la plaça d'Armas.

Si va desbordar la seua força esta il·lusió
d'orde tancat, fou a causa de la vida
no regular, rectangular, perfecta,
que la norma li imposava. I així, lletilla
mal traçada, l'Habana anà creixent,
vivificant les seues vores marineres:
i va caure la muralla davall el taller
de plateria, al costat del convent,
en el carreró que ix al moll
rere habitatges bonics i insalubres.

Com el calor regalla i evapora
semblen esfumar-se estos records
que tant, tants ulls perceberen.
I és tot com un ball, un carnaval,
com a espelma que encesa continua,
que s'accelera, s'arritmia, es retalla
il·luminant ombres mulates a la vesprada
en agonia lenta i esborra, mentres beu
els darrers olis, absorbix interminable
fal·laç substitució: Assumix, amb gest,
el conflicte de tots amb la Història.

El preste Joan

Res no importa que el mite siga fals.

M'imaginí tan bella esta mentida
que ¿com he d'acceptar
tan nècia veritat substituïnt-la?

Enceses ses tedes i les seues places
solemnes, esta ciutat em pertany,
recòndits reductes pels meus passos
han estat desvetlats, misterioses
músiques el laberint de l'oïda sap.

Vaig fantasiar la glòria de ses feres,
el baldaquí d'or dels seus bruixots
i els guerrers de cenyida espasa...

I res no importa si hui m'assegureu
que els seus amants no foren tan bells
o ni tan sols foren bells,
perquè refaig palaus com a joia
perfecta que incendia la marea.
I res no importa si hui m'assegureu
la mort dels herois
amb el maldestre argument de sos ossos.

Quan la legenda destruíu, els seus ecos
reviscolen per davall del punyal
emergixen com a notes de llaüts
les ferides del cos cosit a trets.

Són tots immortals com un vent.
L'eterna i lenta riulla de la seua festa
és més clara veritat que el vostre fum.

L'arribada dels viatgers

A Alexander Pushkin

Una bola de pols ha detingut
la seua metralla de soroll enfront del palau.

Del pescant es llança el majoral
esclafint la tralla en les botes
que desprenen un fum cendrellós
i posa un escambell sota la portella
mentre, mut i format, el servici assistix
a l'antic ritual de somriure amb odi.

Abaixa una dona i és quasi un corb
de feixuc i negre auguri.
Un home va darrere d'ella
i és de llargues patilles i gras, amb mocador a la boca,
bastó entre anells,
que esbufega i maleix quan la tos el deixa.
I un clergue també que es desfa
en gràcies i benediccions celestials
mentre que penja en les seues barbes un filet de mel
i una gota d'oli que il·lumina els seus llavis.

Sense tocar el pescant, amb un bot
d'inconscient alegria, un home jove,
quasi un xicon, ha detingut
el seu braç a mitjan altura i es diria,
després de la tensió titubejant
que té una bronzina vocació d'estatua.

I després en eixe gest, rere el quiet segon
on la rogenca pols i l'aire clamorós
pareixen encalmar-se, una dona bellíssima

s'ha refermat en el braç,
s'ha alçat el vel del barret,
ha somrist a tots amb plaent
i inimitable indiferència
i sense xafar la terra —com si peus
i cames no es mogueren sota la seda perla—
ha desaparegut com una deessa mòbil
per la llinda magnífica
davant l'admiració de la concurrència.

La comitiva dissol les seues files rectilínies
i la festiva gràcia que cada hivern es repetix.
però els ulls d'un desterrat romanen llavors
muts, durant hores, contemplant
aquell cotxe de ballestes flexibles,
fanals alts i sanefes dorades
que rematen d'escuts les finestretes verdes.
I darrere dels ulls hi ha una son profunda,
de llargues terres i d'immensos mars,
d'improbables confins amb palaus i basses
i amb radiants cúpules lluint sota el sol
i mils de campanes repicant pels aires...

Un somni de viatger, irrealitzable
des dels fondos confins de Crimea, una bogeria
de la seua fantasia indecisa i absurda
que tant fa sofrir i gaudir tant...

I hi ha en el seu pit una ansietat sense calma,
un trepidar d'espasmes, una melangia
dolorosa i exangüe, com una mort prematura,
quan la nit arriba i confon els seus ulls
amb les llums llunyanes de llunyanes estreles.

L'epitafi de Lord Byron

A Enrique Badosa

*My epitaph shall be my name alone:
if that with honour fail to crown my clay,
Oh! By no other fame my deeds repay,
That only that, shall single out the spot,
By that remember'd or with that forgot.*

LORD BYRON

Cèlebre com ell, com ell oblidat,
el nom de Lord Byron es crema en esta tomba.
La consciència de l'art, la convenció artística
¿què poden contra el temps, la bogeria, els vents,
les guerres i els hòmens i les seues gestes d'oblit?

Cremen i cauen els regnes, els pobles s'enverinen
¿i la salut d'un trist anava a quedar fora de perill?
Inútils els dies del Palau Mocenigo,
els passejos furiosos per l'arena del Lido,
la mà que acarona la pedra bella d'Istria,
la boira que s'amaga en el llac Lausanna,
el sol insuportable que il·lumina els dies
o la nit infal·lible que es posa en els parpalls.

Un deu és només un somni que ha viscut les runes.
Molt més si eixe déu és corporal i malalt
i el futur no entén estrany d'ell mateix.
La tortura del tedi respira per la seua boca,
les aigües del canal colpegen les estaques,
el vent es concentra contra les amples teules
de cúpules precioses i dorades basíliques,
i tot s'ensorra amb anònim terrabastall.

Byron ja no és un nom ni un vocable escrit:
és la veu de Turquia trencada en múltiples ecos,
és el far de Malta en cent raigs de llums...
és el mapa de Grècia fragmentat en mil illes.

Una vella nostàlgia

A James Joyce

En Sligo ballaven les xiques més boniques.
xiques de les illes com alats corals,
com a roges nereïdes eixint dels boscos,
com grisos dofins de pells sumptuoses
amb els rostres ardents davall falles de foc
—mentre que arpa i violins ressonaven gloriosos—
i en la llotja els hòmens admiraven els seus cossos.

De Kilkenny venien, des de Galway baixaven,
pels camps tancats i els fondos abismes,
per a veure les xiques més formoses d'Irlanda
i cantaven amb veus tendres o amoixadores
les balades antigues dels bards d'Eire,
sense sentir que les pluges els empapaven els ossos
ni importar-los els freds que gelaven les finestres.

En les muntanyes Donegal, pels penya-segats
farcits de gavines, ballaven les xicones
com blancs mocadors, com ocells blancs,
com mantells blancs reballats als aires.
i en els hòmens es feia un chor admiratiu,
de barbes flamejants i furtives mirades,
conjuminant els seus riures amb glops de cervesa.

I més al nord encara, en les costes d'Antrim,
o en les illes perdudes on el vent es gela,
sobre gruixudes fustes de roures relluents
esgolaven els seus peus les boniques xicones
mentre que les seues mares fumaven llargues pipes
i els vells velers feien plànyer les seues sirenes
sota el sol abocat en les boires del port.

En prats llunyans, davall ruïnoses torres
de castells normands, les fadrines ballaven
i ballaven també al costat de les creus rúniques
d'antigues abadies de monjos cistercencs,
en les llomes quietes i en les valls magnífiques,
sense sentir els udols dels llops que nien
al costat de les tombes del convent de Glendalaugh.

En els quatre comtats de l'illa dels celtes
assotats del vent, sacsejats de sols,
torbades del desig dels hòmens ardents,
ballaven les xiques de cossos prodigiosos,
de somriures perduts i ambarins cabells,
que mai no creuarien (entre tantes mirades)
la seua mirada dolcíssima amb els ulls de Joyce.

Perquè en aquella terra que un nou bard amava
ningú no amava el poeta, perdut en un exili
llarg com la seua vida (anat als vint anys)
reballat al destí com matèria morta,
mentre que per tot arreu, en el seu llarg desterro,
entre carrers d'oblit i ciutats d'engany,
es poblaven els seus somnis de xiques d'Irlanda.

Pluja en Haití

S'ha llavat la cara
vora de l'aigua.

En acabant els cels s'han obert
i ella —amb el seu collar de múltiples llavors
i el seu mocador blau al cap—
ha seguit davall de la pluja
desafiant blanc contra negre:
força contra la seua pell, tan delicada.

Els altres a cobert, sota les columnes
del bonic hotel —el gingerbread a l'ús—
sentim l'orquestra... Ningú no mira
allò que no vol veure, sa roba que s'apega
al cos, davall el tro i l'asma
del terrible celatge, catarates obertes
xocant-li en l'ós, la primor
davall de la roba i més avall
la fam que sustenta la seua jove flacor.

Continua l'orquestra, la pluja, el ritme
afro, gemecs de timbal, abatollament
de gotes i notes, sobre la terra trenquen
a gemir els tolls, el ball, el vendaval...
I ella, que s'hi ha acostat un poc, al fons,
vora el jardí... Un llamp la il·lumina
amb sa calma de Ceres baixant als inferns,
Proserpina la mira —jo la mire— hi veig
la seua negritud llavada, un ésser que m'és estrany,
que em ve a buscar, que he vist moltes vegades
davall d'eixa pluja tremenda, persistent...

Com si fóra el rostre de ma mare.

Hotel

Sapiem que estos dies, estes nits gojoses
són un engany breu.

I l'amor un hotel on ens allotgem.

Neu en la Vall

A César Simón

Torne els meus passos sobre l'àngel mort
que extén erta capa en els seus braços nuets
i deixe petjades roges, rastres de brusquetat,
proves contra l'esperit.

Cossos immotivats, fantasmals
amics: torne a vosaltres orfe
d'humanitat, retirat i alié
a l'esperança: ¡en estiu vaig eixir;
torne en hivern!

Prop del Paradís

(Río Flores, Guatemala)

Recorde la muntanya, una teulada harmoniosa
poblat de verdor, cabanyes, terres ocres...
El gran riu amagat. Cavallistes estranys
que banyaven els seus cossos untats en la pluja.
Vives flors silvestres cresqueren als costats.
Un voltor formosament meditava l'ombrienc
gest de la seua gola. Negres fulles sumien
tot el color del món a una intacta negror.

Llavors vaig veure que el riu era un arbre sonor,
un gegant caigut d'una cascada térbola
que agitava les seues branques amb un vol d'ocells
i duia en els seus fruits reflexos volubles...
Els gossos que lladraven en un sol molt llunyà
semblaven estreles de veus captivades...
Vaig saber que tot allò condenava aquell bes
a ser remor de l'aigua camí d'un oblit.

Visita al Llatzeret

(«San Pablo», Amazonas)

El lloc és desitjable.

A tot hora s'ou el cantar dels pardalets
i el riu, extraviat, porta una aigua lenta
que recobrixen i esmalten milers de fulles flotants.

¿Per ventura és l'Edén? Enormes papallones
creen núvols fulgents en terres dels iagues,
treballades riberes d'arrossars atapeïts,
tèbia i fresca la terra, el sol, l'eterna pluja,
les olors de l'aigua pugnament l'alegria.
i l'indi sense nas que ens mostra
la casa, la cabanya de palma trenada de «ungurabi»
sobre fustes destenyides i ocres.

Amb senzillesa, a un costat de les barraques,
vora el porxi de teula de la pobra capella
el pare ens presenta la seua humil família.
Ha vingut de lluny ja fa temps este pare
i recorda, en parlar-nos, històries de sa vida:
«Quedí sense pàtria i sense llar, fugia com tants
de la mort a Europa, en aquells temps lúgubres
per al poble lituà. Fugiem per milers
dispersats i mínims i no obstant molestos
entre els grans imperis aguerrits. I vaig pensar:
*¿On poguera ser jo útil i no simple cendra
aventada en la mar i que donara fruit?*
I, des d'aleshores, ells són el meu poble.
*I les seues carns malaltes són bellesa als meus ulls
i tota la seua misèria és la meua més gran riquesa».*

Hores de llarg viatge en la simple «curara»,
remuntant l'advers corrent dels pongos,
l'hostil desplaçar-se de les aigües rogenques
i ací, amb ells, el lituà Demetri
que no se'n recordaria tal vegada d'aquell petit
burgeset d'Asís, d'aquella vida simple
que va pintar en els seus murals l'inefable Giotto,
anant amb santa Clara al Llatzeret,
escoltant els pardals cantar, mut i arrecerat
en una gruta humida, com en la verda selva
este bon salesià de tallades arrels,
amb els seus ulls blaus tan rars entre ells,
amb les seues mans menjades, lentament mirant-les,
sense nostàlgia del món, sense llum, sense harmonia,
mentres hui, a la seua veu, acudix, destemprat
el cant heterogeni de malalts i de pardals.

I és tal volta el més cert que, en terra dels iagues,
la lepra siga el camí per arribar a l'oest de l'Edén.

Èxtasi i abisme de Sant Petersburg

A Ricardo Bellveser

¿Per a què propagar palaus sumptuosos
que van ser ja exaltats segons normes novíssimes?...

És un altre el gran concert d'este món de runes
amb el rostre de Lenin posat de mascaró
en parcs solitaris, sobre cases vençudes
de les quals fluïxen heràldics borratxos emergent
com àguiles bicèfales d'una única botella
en places proletàries, amb fosques avingudes i esmorteïts
sols en mitat d'una nit immensament llarga.

Abaixar a este món per davall del Neva
sorgir en l'aflamada estació Maiakovski
com un volcà pel trident de les rompudes mansions,
els portals buits, els murs clevillats,
els orins del gat esvarant indecisos
com a suaus meandres de rius diminuts,
les escales tortes, les insegures baranes
subjectant una bola rovellada de bronze,
la campanada fosca, com de vella plata,
el venteig de l'aire a imminent sarcòfag,
la planícia de l'aigua verdosament tèrbola,
la llum quiratada en una agulla d'or
com una agulla darrera que sagnara de neu
un cel de trineus i de llacs gelats.

I al fons, a la deriva,
les cinc cúpules bulboses —Jesús i els seus Evangelistes—
del Preu de la Sang, sinistres, retallades
com glòbuls rojos esclatant en la boira
contra un temps passat que va fingir l'esplendor
i hui decora les tombes d'un abisme sense fi.

Morts paral·leles

A Félix Grande

El gran poeta anglés ja va parlar de Kublai Khan.
Jo preferisc, a Mysore, parlar de nits angoixades
davall el paraigües de cobalt d'este cel magnífic
mentre que l'altaveu del minaret explora els ecos,
darrere les serres de coure, d'altres camps buits.
I escoltar el lladruc dels gossos que udolen
i sentir com remuguen els bous la seua paciència cansada
mentre que l'alarit dels astres em cega
i les deesses hindús desperesen els seus braços,
els captaires eleven al cel els seus ulls sense estels
i en les serres de coure s'endevinen els ais
d'este poble escindit —romanies i tarantos—
que es mouen a fosques, en la nit estrelada,
com branques partides de l'arbre de la Història.

Primavera de Praga

(«Una vegada més l'imperialisme americà fracassa en el seu intent de conduir el poble txec a una contrarevolució»)

«Els tancs russos han envaït Praga».
Nosaltres ens reïem. Brindàvem
per la victòria dels tancs.
Nosaltres jóvens del 68,
ho teníem tot perfectament clar.
¡Visca els tancs! ¡Al·leluia!

A Copenhague aleshores, recordant els nazis,
encenien fogueres a la plaça.
Hi havia por a Viena i a París
tres mesos més tard de l'avalot
dels estudiants: «*Les bourgeois
sont comme des cochons!*»
Una vegada més, afortunadament,
un poble lliure romania lliure,
encara que fóra esclafat pels tancs.

La primavera dels pobles
començava en agost, ja agostejada.
¿I què sabíem nosaltres
el que era «alienació»!?

Ara en els carrers de Strana Mala,
per la Vella Ciutat, la Jueria,
veig la llibertat i compartisc
els cants dels divendres.
¡Plaça de Wenceslau, Porta dels Cavalls:
trenta anys més tard he acudit
a penedir-me de les meues rialles!

Als exiliats romàntics espanyols

A Antonio Hernández

És aborronador tocar els noms
d'aquells que isqueren de la seua pàtria
(Blanco, Arnao, Gorostiza, Toreno,
De la Rosa, Puigblanch, Galiano.
Moratín, Rivas, los Villanueva
i tants altres miserables oblidats)
sense altra condició que pesar i pena
ni altra paraula que els impropèris.

Veure'ls córrer el món com espies
recelosos, com folls histèrics,
com ressucitats amb sudari posat,
com llàtzers sense germanes ni propparents
que fregaren la seua ferida amb unguents.
Seguir-los pel rastre de les seues obres,
de les seues desgràcies i les seues melangies
cada vegada més punyents i desarborades
a mesura que tot s'esvanix
i l'esperança se'ls torna rara.

I —contra tota convicció— enyoren
el món que abans maleïen:
la barbàrie taurina, el torçut aquelarre,
el joc de les tabes i les xanques
i la gallineta cega i l'enutjós fandango.

La pàtria abans odiosa, ara evocada
com un fragor de dol entre els somnis
com un verí dolç que no ferix.

No murmuren el seu nom, el reclamen.
no sol·liciten tornar, ho exigixen.
No demanen llibertat, sinó l'exercixen
en la perpètua set del seu naufragi.
I com òrfens temptegen cegament
les parets buides del seu estatge.
La mala cara recuperen amb el temps
i el rictus desdenyós dels llavis
en veure's estranys als camins secs,
en regnes de la pluja i de la boira,
buscant que la llum els pegue en el front
com un estigma propi de la seua raça.

Onsevulla que vagen, són espanyols.
Ho saben perquè tasten cap a dins
la sang que es mol lentament
com una llengua blana
en al boca assedegada i malaguanyada.

El viatge sense fi

Els viarany, els camins,
les senderes de llim,
les lums de neó,
els revolts peraltats,
els cantons gelats
d'alguna habitació.

Els ports i aeroports
on quasi ja morts
férem col·lació.
El cansament i la son
i el dormir com un soc
en un brut racó.

Les menjades farcides
en les taules ensutzides
d'algun trist vagó.
I els dies gloriosos
de marins reposos
en qualsevol cantó.

La meua vida de viatger
sense manta i sense diner,
sense un morabatí,
pels boscos urbans,
pels carrers pagans,
on vaig ser tan feliç.

La vida és com un viatge ¿sense retorn?

Et diran moltes vegades que la vida
és com un viatge sense retorn.
Que aprofites el temps —«*carpe diem*»—
i no mires ni cap enrere ni cap avant.

Eixos no saben res, creu-me.
La vida és certament com un viatge
al qual sempre tornem,
on sempre estem regressant,
d'on mai no eixim.

Els paisatges que veem ¡els tenim tan vistos!
Eixos desconeguts ¡ens són tan familiars!
¿Com negar aleshores que estiguérem ací,
davall d'estos mateixos arbres sense fruits,
òrfens de les seues ombres protectores,
de les seues fulles caduques i ses branques perennes?

Distingim allò reial d'allò accessori:
ja hem viscut abans i a viure hi tornarem.
Som viatgers quiets en una mar que es mou
i els peus se'ns banyen amb idèntiques ones.

La mar és la que canvia.
El nostre riu és immòbil.

Jerusalem

Va creuar el rabí en la seua mula
la porta de David
i travessà triomfant els murs de Jerusalem.

Estos murs davant els meus ulls
han tret ja cabells blancs
i les rugues marquen les seues galtes.
Però en el quadro resplandixen d'or,
en la icona són com plafons
de sol i espills refulgents
i el rabí és etern i la mula
alça la seua mà i pota sobre ells
i s'aixeca en llum com un núvol blanc.

Jerusalem té hui arbres de vidre,
estrelles com fermalls que llambregen
imatges de son i malsons.
Les seues muralles tenyides de pols del desert
resistixen a timbals i trompetes
i en les seues mesquites es parla d'altre déu.

Hui sóc com el creuat que ha vingut
en la mainada del rei Lluís de França.
Hui he obert la portella amb les meues màns
i el rabí estava quiet, eternament fix
beneint el meu front submís amb la seua mà
i esperant que ficara en terra el genoll.
I l'he ficat... I he vist que s'alçava
una flama de foc en la meua Pentecosta.

Mapamundi

Recórrec amb el dit els paratges llunyans,
les glaceres del nord, les pampes argentines,
les muntanyes superbes i les arenes fines
on extenen la seua son els cansats humans
en busca de l'assossec de les platges marines;
i de sobte em veig tocant amb les mans
el paradís sencer amb els seus fruits pagans:
les pomes de Tàntal i les muralles mandarines.

Eixe dit que frega les costes del Carib,
els alts de Txapala, les selves inextricables
i els taigans immensos del bosc siberià.
Eixe dit que travessa les muntanyes del Rif,
el curs del Danubi i els cims nevables..
I fa del mapamundi l'ombra de la meua mà.

L'edició del número 35 de
ELS PLECS DEL MAGNÀNIM,
El viatge
de Pedro J. de la Peña,
s'ha estampat sobre paper Torreón,
tant l'interior com la sobrecoberta,
i usant tipografia Didot per al text.
S'acabà d'imprimir
el dia 21 de desembre de 2001,
a Sueca,
als tallers d'impremta
de Lluís Palacios

